

## **Innspill til Statsforvalterens gjennomgang av forslag til tiltaksplan for villreinen på Hardangervidda**

Vi viser til Statsforvalteren i Oslo og Viken sin presentasjon den 8.11.23, hvor forslag til Tiltaksplan for å verne villrein på Hardangervidda ble presentert. Det ble gitt anledning til å komme med innspill på mangler, feil eller liknende innen 15.11.23. Norges Hundekjørerforbund (NHF) ønsker med dette å benytte oss av denne muligheten.

NHF støtter at det gjøres en betydelig innsats for å verne villreinen og vil være med å bidra i felles dugnad for dette. Det fremgår imidlertid at statsforvalteren anbefaler å innføre speilvendingsprinsippet for ferdsel på Hardangervidda med hundespenn. NHF mener at dette ikke er måten å gjøre det på og vil derfor be statsforvalteren om å vurdere dette på ny før rapporten sendes til Miljødirektoratet 1. desember.

### **Tiltakene som kalles speilvendingsprinsippet**

Her har statsforvalteren pekt ut enkelte ferdselsgrupper som spesielt utfordrende for villreinen og med stort skadepotensiale, og anbefaler at disse gruppenes mulighet til ferdsel i hele villreinområdet i utgangspunktet forbys, eller som hovedregel begrenses etter et såkalt speilvendingsprinsipp, hvor man får tilgang til å bruke deler av vidda som ikke reinen bruker. Ifølge NINA-rapport 1703 hvor det er forsket på reinens bevegelsesmønster gjennom året, kan man se at reinen bruker store deler av vidda om vinteren, spesielt tidlig på vinteren, selv om den østlige delen brukes mest. Ved bruk av speilvendingsprinsippet blir det dermed svært liten del igjen av vidda å bruke til hundekjøring i vintermånedene fram til mars/april.

NHF sine medlemmer representerer ved ferdsel med hundespenn, en av gruppene som statsforvalteren mener har et stort skadepotensial for villreinen og som dermed omfattes av tiltaket med speilvendingsprinsippet. Statsforvalteren anbefaler at kjøring med hundespenn skal behandles spesielt strengt fordi ferdselen er potensielt skadelig for villreinen. På spørsmål om på hvilket forskningsbasert grunnlag som er brukt for å klassifisere ferdsel med

hundespann som stort skadepotensial, var svaret vi fikk at det ikke er fundert på forskningsbasert kunnskap, men i stedet et føre var prinsipp. I tillegg ønsker man å stanse nye brukergrupper i å ta vidda i bruk.

### **Hundekjøring på Hardangervidda**

NHF tenker at det kan være greit å skrive litt om hundekjøringen på Hardangervidda.

Bruken av Hardangervidda til hundekjøring skjer først og fremst vinterstid. Det er nok og noen hundekjørere som benytter skogsbilveier til kjøring med vogn i barmarks sesongen. Det antas imidlertid at ikke aktivitet som man har spesielt behov for å begrense.

Vinterstid har hundekjøring vært en aktivitet på Hardangervidda siden 1930-tallet. Lenge var de en del av fjellredningstjenesten. I de senere tiår har det imidlertid bare vært hundekjøring for hundekjørings skyld. Det har altså vært drevet hundekjøring på Hardangervidda i snart 100 år.

Hundekjørere kan dermed ikke sies å være en ny brukergruppe på Hardangervidda.

I løpet av disse 100 årene har det selvsagt vært tilfeller der hundespann har truffet på reinsdyr. NHF er imidlertid ikke kjent med at det har oppstått noen spesielt uheldige situasjoner mellom hundespann og reinsdyr.

Hundekjøring på Hardangervidda skjer med alt fra små ekvipasjer (en-spann) til store ekvipasjer (stor-spann med 10-14 hunder).

### **NHF motsetter seg innføring av speilvendingsprinsippet**

Innledningsvis vil NHF be statsforvalteren klargjøre hva som legges i begrepet «hundespann». Det antas at Statsforvalteren sikter til større spann. Også små hundespann er «hundespann». Det antas imidlertid at det ikke er mer problematisk med et lite hundespann på Hardangervidda enn om noen går skitur med et begrenset antall hunder på

Hardangervidda. Etter hva man forstår er det ikke ønske om å innføre speilvendingsprinsippet generelt overfor alle som ferdes med hund. Statsforvalteren bør derfor klargjøre begrepsbruken.

## **Speilvendingsprinsippet er i strid med allemannsretten og regelen om fri ferdsel i friluftsløven § 2**

Hundespann er ikke nevnt i friluftsløven. I rundskriv T-2007-3 heter det likevel:

*Bruk av hundespann er ikke nevnt i friluftsløven eller forarbeidene til loven. Miljøverndepartementet har imidlertid lagt til grunn at friluftsløven §2 annet ledd også gjelder for bruk av hundespann, jf ordene «eller liknende». Hundespann må derfor holde seg til veg eller sti i utmark sommerstid, men kan på fjellet brukes overalt. Departementet legger ellers til grunn at ved tilstrekkelig snødekke kan hundespann i stor grad likestilles med ferdsel til fots og på ski, og benytte skiløyper, myr og glissen skog utenom sti og vei når det ikke volder nevneverdig skade.*

NHF forstår, med bakgrunn i dette, at ferdsel med hundespann på barmark reguleres av friluftsløven § 2 annet ledd. Ferdsel med hundespann vinterstid reguleres derimot av § 2 første ledd da dette «hundespann i stor grad likestilles med ferdsel til fots og på ski, og benytte skiløyper, myr og glissen skog utenom sti og vei når det ikke volder nevneverdig skade».

Det er hjemmel til å begrense ferdsel etter § 2 annet ledd i forskrift.

Der imidlertid ikke hjemmel for å begrense ferdsel etter § 2 første ledd i forskrift. Som nevnt anses ferdsel med hundespann vinterstid som ferdsel etter § 2 første ledd. Det er da ikke anledning til å begrense ferdsel etter § 2 første ledd på samme måte som den kan begrenses etter annet ledd, og uansett etter et speilvendingsprinsipp som skissert av statsforvalteren.

### **Innføring av speilvendingsprinsippet overfor hundekjørere er uforholdsmessig**

Som nevnt ovenfor kunne ikke statsforvalteren svare på hvilket «forskningsbasert grunnlag som er brukt for å klassifisere ferdsel med hundespann som stort skadepotensial». Det ble imidlertid opplyst at statsforvalteren mener at hundespann har et stort skadepotensial og at speilvendingsprinsippet derfor bør innføres ut fra en «føre var»-betraktning. *Dersom statsforvalteren likevel kan vise til et mer konkret skadepotensial bes det om at statsforvalteren dokumenterer og redegjør for dette, samt at NHF får anledning til å kommentere dette.*

Det har som nevnt vært hundekjøring på Hardangervidda i 100 år uten at NHF er kjent med noen vesentlige uhell. Det kunne da heller ikke statsforvalteren opplyse om i møtet 8.11.23.

Det foreligger ikke noen konkrete konflikter mellom hundespann og villrein. Med hundespann så vil det alltid være en risiko for hund som kommer løs og som jager villrein. Dette skjer heldigvis sjeldent, og denne risikoen er imidlertid ikke noe større med hundekjørere og hundespann enn andre mennesker som ferdes med hund i fjellet. NHF kan således ikke se at hundekjørere med hundespann har noen flere konkrete konfliktpunkter med villrein enn andre mennesker som har med hund i fjellet.

Etter hva NHF er kjent med er ferdsel generelt problematisk i forhold til villrein ved at en ferdselsåre vil fungere som et stengsel når den er tilstrekkelig trafikkert. Det foreligger imidlertid ingen holdepunkter, så langt NHF er kjent med, for at ferdsel med hundespann på en slik ferdselsåre er av betydning for villreinens redsel for å krysse denne.

Ferdselen av hundespann er dessuten marginal i forhold til andre brukere. I NINA-rapp 1703 beskrives terrenget langs Rv7 som et viktig beiteområde for villrein om vinteren. Langs denne strekningen er det ski- og biltrafikk som er brukere i størst omfang. Dyranut er det hyppigst brukte utfartsstedet for menneskelig aktivitet om vinteren. I snitt ble det observert

0,2 hundespann, 2 skiløpere og 8 kitere per dag som hadde utfart fra Dyranut vinterstid. Hovedsakelig forekom aktiviteten i helger og ferier, og blant annet avhengig av værforhold.

Å begrense tilgangen til Hardangervidda for hundespann vil dermed ha en svært liten betydning for å få ned aktivitetstrykket i dette området om vinteren. Det vil derimot ramme en del hundekjørere hardt da det vil vanskeliggjøre muligheten for å bedrive hundekjøring.

Med bakgrunn i ovennevnte mener NHF at innføring av speilvendingsprinsippet for ferdsel med hundespann vil være uforholdsmessig tiltak som man motsetter seg på det sterkeste.

### **Oppsummering**

NHF påpeker at begrepet «hundespann» bør defineres nærmere dersom det skal benyttes.

NHF mener at ferdsel med hundespann vinterstid skjer etter friluftsløven § 2 første ledd. I forhold til slik ferdsel kan ikke statsforvalteren innføre noe speilvendingsprinsipp.

Slik saken er opplyst kan ikke statsforvalteren peke på noe konkret skadepotensiale som hundespann kan utgjøre. Å begrunne et så inngripende tiltak som å begrense ferdsel med hundespann på Hardangervidda ved hjelp av speilvendingsprinsippet uten å kunne noe konkret skadepotensiale er uforholdsmessig. I den anledning er det av stor betydning at det har vært drevet hundekjøring på Hardangervidda i 100 år.

Oslo 15.11.2023

Vennlig hilsen

Marianne B Hofstad  
Ass. Generalsekretær  
Norges Hundekjørerforbund